

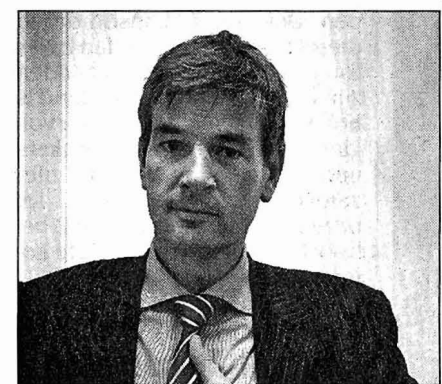
LC sprake van structurele fouten bij de Nederlandse rechtspraak? Die vraag dringt zich op na de definitieve vrij-spraak van Lucia de Berk. Het zou in ieder geval beter zijn als rechters en het openbaar ministerie wat meer afstand van elkaar houden, vindt de Leeuwarder advocaat Tjalling van der Goot van het bureau Anker en Anker.

**Rechtspraak in Opspraak**  
Door Hilbrand Pijman

Leeuwarder Courant 17 apr. '10

**O**nfeilbare rechtspraak bestaat niet. Een rechter moet tenslotte oordelen over een gebeurtenis waar hij niet bij is geweest. Ook voor hem of haar geldt: je weet niet wat je niet weet. En het ligt er nu eenmaal lang niet altijd duimendik bovenop wie de schuldige is.

Maar toch. De zaak Lucia de Berk. De Puttense moordzaak. De Schiedammer parkmoord. De zaak Ina Post. Alleen in die laatste zaak staat nog niet definitief vast dat er een onschuldige is veroordeeld. Wel heeft de Hoge Raad onlangs besloten dat het proces over moet. In alle andere zaken is het leven van mensen verwoest voor iets wat ze niet hebben gedaan. Lucia de Berk kreeg zelfs de zwaarste straf die Nederland kent: levenslang met tbs.



De Leeuwarder advocaat Tjalling van der Goot. Foto LC/Niels Westra

heel erg van de betrokkenen, maar dit zijn vier incidentele zaken waar de Nederlandse rechtbanken jaarlijks een kwart miljoen strafzaken voor de kiezen krijgen, stelt voorzitter Erik van den Emster van de Raad voor de Rechtspraak. Maar volgens de Nederlandse gepensioneerde rechtspsycholoog Hans Crombag ver- toont de Nederlandse rechtspraak structurele tekortkomingen, waardoor het veel vaker mis gaat. Veelal betreft het minder spraakmakende zaken, die de publiciteit niet halen.

Vooral bij ingewikkelde zaken kunnen rechters volgens Crombag gemakkelijk de mist in gaan. Kern van het probleem is dat de verdediging van de verdachte structureel op achterstand staat. Want, aldus Crombag, de officier van justitie bepaalt grotendeels welke informatie de rechter tot zich krijgt. Zo stuurt de officier van justitie het politie-onderzoek aan en heeft die alle mogelijkheden getuigen en deskundigen op te trommelen. Voor de verdediging is dat veel lastiger.

Crombag deed zijn ontboezemingen achttien jaar geleden in het boek 'Dubieuze zaken', waar- in hij een groot aantal strafzaken ontleedde. Anno 2010 merkt de Leeuwarder advocaat Tjal- ling van der Goot van het bureau Anker en Anker dat hij nog steeds soms op achterstand staat.

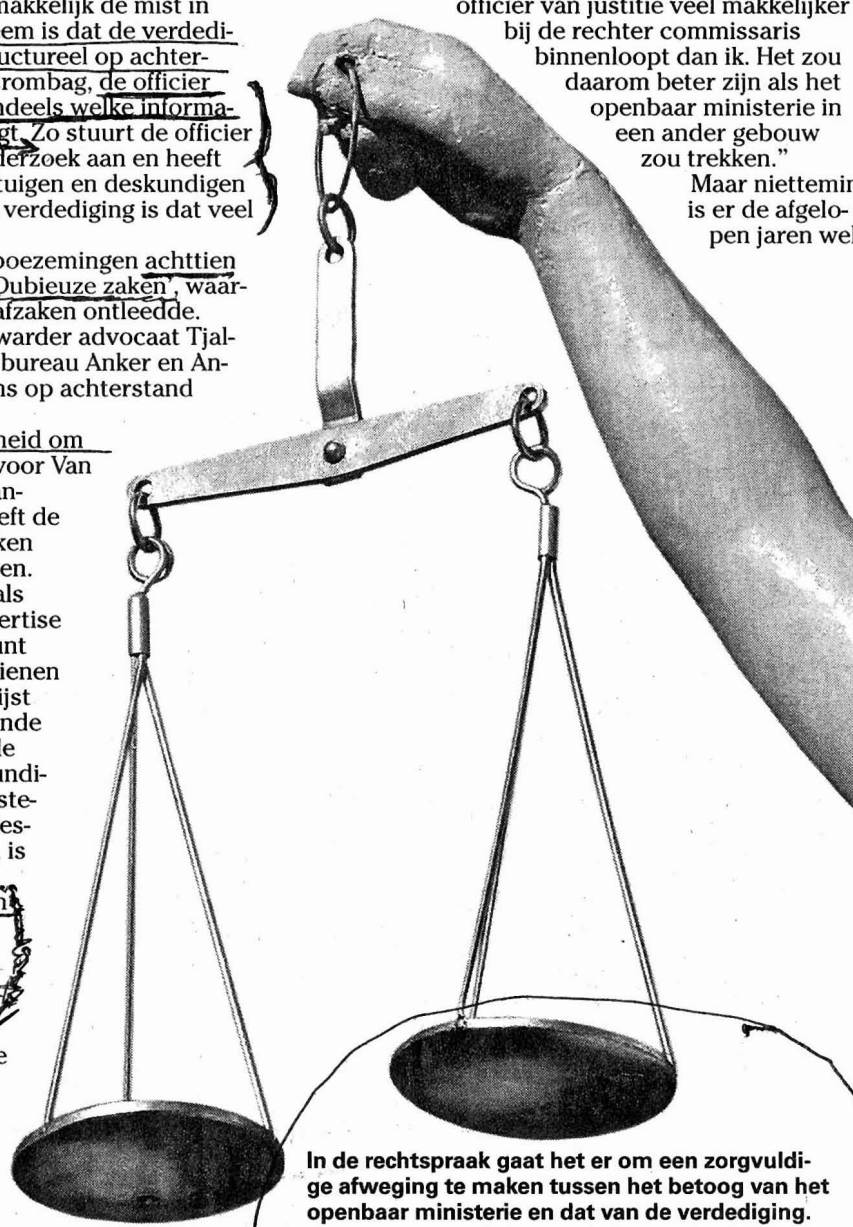
Vooral de (on)mogelijkheid om deskundigen te horen, is voor Van der Goot een steen des aan- stoets. Dna-onderzoek heeft de afgelopen jaren in strafzaken een belangrijke rol gekregen. „Maar het is moeilijk om als verdachte een contra-expertise te krijgen”, zegt hij. „Je kunt daarvoor een verzoek indienen bij de rechter, maar die wijst dat alleen toe als er gegronde reden is voor twijfel aan de bevindingen van de deskundi- ge van het openbaar ministe- rie. Op eigen houtje een des- kundige in de arm nemen, is erg kostbaar.”

Veel verdachten hebben de indruk dat openbaar ministerie en de rechters onder één hoedje spelen, vervolgt Van der Goot. „Die indruk ontstaat al wanneer een verdachte de rechtszaal binnenkomt. Hij ziet vijf mensen te- genover zich: drie rech- ters en de griffier aan één tafel en de officier van justitie er naast. Tussen beide tafel zit soms niet meer dan een

smalle spleet. Het zou beter zijn als de rechters en de officier van justitie tegenover elkaar zouden zitten in plaats van naast elkaar. Dan wordt in de opstelling duidelijk wat de bedoeling van de rechtszaak is: de rechter moet een afweging maken tussen de argumenten van de officier en die van de verdediging.”

In Leeuwarden komt daar nog bij dat het open- baar ministerie en de rechtbank in één gebouw huizen. „Vooropgesteld: die mensen zijn profes- sioneel genoeg om te voorkomen dat er verkeerde dingen gebeuren. Maar het blijft een feit dat een officier van justitie veel makkelijker bij de rechter commissaris binnenloopt dan ik. Het zou daarom beter zijn als het openbaar ministerie in een ander gebouw zou trekken.”

Maar niettemin is er de afgelo- pen jaren wel



In de rechtspraak gaat het er om een zorgvuldi- ge afweging te maken tussen het betoog van het openbaar ministerie en dat van de verdediging. Maar volgens critici slaat de balans vaak door naar het openbaar ministerie. Foto ANP/Koen Suyk

Rechtspraak in Opspraak  
wat verbeterd aan de Nederlandse rechtsgang. Zo is er, na de Schiedammer Parkmoord, de Commissie Evaluatie Afgesloten Strafzaken (CEAS) gekomen. Veroordeelden –en hun omgeving– kunnen daar terecht als ze op grond van nieuwe informatie reden hebben om hun strafzaak te laten overdoen. En: bij twijfel niet inhalen, denken rechters tegenwoordig vaker. Zo is het percentage vrijspraken wegens gebrek aan bewijs de afgelopen zes jaar gestegen van 4 à 5 naar 9.

Van der Goot noemt het bijzonder dat zowel Harm Brouwer, de hoogste baas van het openbaar ministe- rie, als Erik van den Emster namens de raad voor de rechtspraak Lucia de Berk uitgebreid hun excuses hebben gemaakt. „Bij mijn weten is dat niet eerder zo gebeurd. Meestal volgt er bij een dwaling een formeel verhaal dat de verdachte toch op de juiste juridische gronden is aangehouden en veroordeeld.”